

Kapya atu ba Pol hatô hadêŋ

Titi Abô môŋ

Lom êv Pol vê hêk koladôŋ (Ap 28), êŋ ma thai lôk Titi i ŋgavithôm Klit lôbôlôbô ba enaŋ Wapômbêŋ anêŋ Abô Mavi bêŋ hadêŋ thêlô. Vêŋ ma Pol hanaŋ ek Titi indum ku êŋ endeba anêŋ daŋ lôk etak avaka êtôm malak lôkthô ma hatak Klit ba hi loŋ buyaŋ. Titi hadum ku êŋ denaŋ, ma Pol hatô kapya êntêk hadêŋ yani. Hato ek embatho Titi loŋ esak anêŋ ku lôk nêŋ auk ek êmbôv nê takatu ba êvôliŋ dômiŋ hathak abô anôŋ ek nêbônêlêŋ ma nêŋ auk esak êvhaviŋ lôk iniŋ ku ma eyabiŋ i esak kêdôŋwaga abôyaŋ.

Hato kapya êŋ hadêŋ 64 AD la.

Pol hêv lamavi

¹ Ya Pol, Wapômbêŋ anêŋ anyô ku ma Yisu Kilisi anêŋ aposel, yahato kapya êntêk. Yisu Kilisi hêv ya ek yanaŋ anêŋ abô bêŋ ma yambatho nê takatu ba bôk habi baŋ hayô hêk i iniŋ êvhaviŋ loŋ. Lôk yanêŋ auk ek neyala abô avanôŋ atu ba halom avômalô ek nêŋ êtôm Wapômbêŋ anêŋ lahaŋiŋ

² *ek nêŋ nêŋ maleniŋ esak neja lôkmala atu ba tem nêŋ êtôm wak nômbêŋ intu sapêŋ. Môŋ anôŋ ma Wapômbêŋ bôk havak abô yôv nena tem nêŋ êndêŋ i ba miŋ hatôm esau ami.

³ Alalôaniŋ bulubiŋ Wapômbêŋ bôk hatak waklavôŋ te yôv ba hatak ku halôk yabaheŋ lôk

---

* 1:2: Kol 1:27

hanan̄ lōklokwan̄ ek yan̄an̄ an̄êṅ Abô Mavi b̄eṅ ênd̄êṅ avômalô ek batu Abô Mavi êṅ êlêm yaiṅ.

⁴*Yahato had̄êṅ o Titi, yenaṅ okna an̄ôṅ hathak alaianiṅ aêvhaviṅ.

Kamik Wapômbêṅ lo alalôaniṅ Bulubiṅ Yisu Kili in̄iṅ wapôm lôk labali êmô imbiṅ o.

Titi endam avaka ek neyabiṅ avômalô êvhaviṅ lodôṅlodôṅ

⁵Bôk yahatak o hamô Klit ek undum ku takatu ba hêk denaṅ lôk otak avaka doho an̄êṅ lomalak êtôm atu ba bôk yahanan̄ had̄êṅ o.

⁶*Otak i êtôm aêntêk. Anyô atu ba abô mi hêk avômalô maleṅiṅ ma hamô tiṅiṅ haviṅ yanavi. Ma an̄êṅ nali êvhaviṅ ba avômalô miṅ enaṅ abô hathak in̄iṅ maleṅ thanô lôk leṅôndôṅ kôtôṅ ami.

⁷Nê takatu ba eyabiṅ avômalô êvhaviṅ idum Wapômbêṅ da an̄êṅ ku ba intu thêlô abô mi ênjêk avômalô maleṅiṅ. Ma miṅ thêlô nesoiṅ nena thêlô ma ṅê b̄eṅ ek avômalô vi ami, lôk miṅ leṅiṅmaniṅ kethen̄ ami, ma miṅ ninum waiṅ ba molo ami, lôk miṅ maleṅiṅ thêlêv̄ ami, ma miṅ netan̄tan̄i esak avômalô vi in̄iṅ valuselen̄ ami.

⁸Mi. Neja avômalô thô lôk leṅiṅimbiṅ kobom atu ba mavi ma nipuk i loṅ lôk nêmo thêthôṅ lôk mathen̄ ma neyabiṅ i mavi.

⁹Ma nebalon̄ abô avanôṅ biṅ atu ba bôk êdôṅ loṅ lōklokwan̄ ek nêndôṅ avômalô esak auk thêthôṅ ek nembatho in̄iṅ êvhaviṅ loṅ lôk nijik avômalô leṅôndôṅ kôtôṅ in̄iṅ auk lokban̄ thô ek netak.

Nê leṅôndôṅ kôtôṅ b̄eṅ an̄ôṅ êmô Klit

* **1:4:** Lom 1:7; 2Ko 8:23; Gal 2:3   * **1:6:** 1Ti 3:2-7; 2Ti 2:24-26

10 *Otak avaka anêḡ aêḡ ek neyabiḡ avômalô êvhaviḡ ek nimiḡ loḡ siḡ ek ḡê nômbêḡ atu ba ibi leḡôndôḡ siḡ anêḡ Klit. Thêlô ma ḡê enaḡ abô mayaliv ba esau avômalô. Nê Islael takatu ba evaloḡ kobom neḡgothe kupik vê ethak êmôḡ ek kobom êḡ.

11 *Nê takêḡ ma onaḡ ek nêmo bônôḡ ba miḡ otak i ek nêndôḡ avômalô ami. Thêlô leḡiḡhaviḡ valuselenḡ ba intu êdôḡ avômalô hathak auk lokbanḡ ba ibuliḡ ḡê êvhaviḡ lodôḡlodôḡ iniḡ auk.

12 Thêlô iniḡ anyô lôkauk te hananḡ hathak thêlôda aêntêk, “Avômalô Klit sapêḡ ma ḡê abôyaḡ lôk êtôm bok ḡgalewanḡ ba êk ku mi ma eyaḡ nôḡ hatôm bok iyom.”

13 *Abô êḡ ma avanôḡ. Ba intu osaḡ i lôklokwanḡ ek iniḡ êvhaviḡ imbitak mavi

14 *ma netak Islael iniḡ kukuthiḡ oyaḡ oyaḡ lôk miḡ nesopa ḡê takatu ba êvôliḡ dômiḡ hathak abô avanôḡ iniḡ abô majanḡ ami.

15 Avômalô takatu ba iniḡ kapôlôḡiḡ mabuḡ hêk Wapômbêḡ ma, ma nôḡ eyaḡ lôk nôḡkama lôkthô ma mabuḡ aêḡ iyom. Ma doḡtom avômalô takatu ba miḡ êvhaviḡ ami lôk iniḡ kapôlôḡiḡ lelaik ma nôḡlate miḡ mabuḡ ami. Aêḡ ba iniḡ auk lôk kapôlôḡiḡ lelaik kambom.

16 *Thêlô enaḡ nena eyala Wapômbêḡ, ma doḡtom iniḡ bôk lo loḡ hik thô nena êthôḡ yani paliḡ. Thêlô leḡiḡôndôḡ kôtôḡ ba miḡ hatôm nin-dum nôḡla mavi te ami lôk êtôm nôḡ ôvathek hêk Wapômbêḡ ma.

* 1:10: 1Ti 4:7   * 1:11: 2Ti 3:5-6; 1Pi 5:2   * 1:13: 2Ti 4:2

* 1:14: 1Ti 4:7   * 1:16: 1Jon 1:6; 2:4

2

Ôndôn kobom mavi êndên avômalô êvhavîj lodôn lodôn

¹ Oda miñ ôtôm thêlô ami. Ma ôndôn avômalô ek nesopa Wapômbên anên auk thêthôn.

² Ôndôn anyô boñnena ek nipuki loñ esak auk mayaliv ma nêmo batôn oyañ lôk neyabin i dedaun mavi. Ma iniñ êvhavîj lôk leñj havîj avômalô embothon mavi. Ma nimiñ lôklokwañ esak malainj.

³ *Ma aên iyom ma ôndôn avôdôn nena imbiñ ek nêmo matheñ êtôm Wapômbên anên lahavîj. Ma miñ nenañ abôma esak avômalô vi ami ma miñ netak wainj ek eyabin iniñ auk ami. Mi, ôndôn thêlô ek neja auk mavi

⁴ ek nêndôn avi muk ek leñjimbiñ vênj lôk nali,

⁵ *ma nipuk i loñ lôk nêmo mabuñ, ma nindum iniñ ku neyabin iniñ avômalô mavi lôk nênem leñj havîj êndên avômalô ma nedovak vênj iniñ abô vibiñ. Idum aên ma tem miñ hatôm anyôla enañ abôma esak Wapômbên anên abô ami.

⁶ Ma anyô muk ma oson i lokwañ aên iyom ek nipuki loñ.

⁷ *Ma oda ôtôm lavônij mavi esak nômkama sapên ek apenena nêgê ba nesopa vemgwam. Ôndôn avômalô lôk malemdôn esak abô takatu ba halêm anên o kapôlôm.

⁸ *Ma onañ abô thêthôn mavi iyom ek avômalô miñ hatôm nêpôm anêm abô anên kambom te ami. Undum aên ek avômalô takatu ba êpôlik hathak

---

* 2:3: 1Ti 3:11   * 2:5: Ep 5:22   * 2:7: 1Ti 4:12   * 2:8: 1Pi 2:15

anêm abô ma tem mama ba miñ hatôm nenañ abô kambom te esak alalô ami.

⁹*Ma nê takatu ba êmô alañsi vibiñ* ma oson i lokwañ ek nêmo inin alañ vibiñ esak nômkama sapêñ ek nindum thêlô lenjñmavi. Ma miñ nêwê abô viyañ ami.

¹⁰Lôk miñ neja inin nômla vani ami. Mi, nindum nômkama sapêñ thêthôn ek injik thô nena inin ku ma mavi ek inin alañsi nênemimbiñ thêlô. Idum aêñ ma tem alalôaniñ Wapômbêñ atu ba hêv alalô bulubiñ anêñ abô imbitak lêlêyañ mavi ênjêk avômalô malenij.

Wapômbêñ anêñ wapôm hik alalô liñ ek nasopa anêñ loñôndê ek nayabiñ Kilisi

¹¹Alalô nasopa kobom mavi takêñ ek malê nena Wapômbêñ anêñ wapôm bôk halêm yañ yôv ba hawa bulubiñ halêm ek avômalô sapêñ nênemimbiñ.

¹²*Ma wapôm êñ hadôn alalô ek natak kobom avôliñ dômiñ ek Wapômbêñ lôk pik anêñ thethanak ma napuki loñ lôk namô thêthôn ba nasopa Wapômbêñ anêñ lahaviñ êndên waklavôn êntêk.

¹³Ma alalô nasopa loñôndê êñ ba nanêm malenij ek mek mavi atu ba tem êlêm. Mek mavi êñ ma waklavôn atu ba Yisu Kilisi anêñ deda lôkmanjij êlêm yañ. Yani ma Anyô Bêñ Wapômbêñ, alalôaniñ bulubiñ.

¹⁴*Yani hêv yanida halêm ba hama hathak alalô ek nêmo alalô vê ênjêk kambom lomaloma lôk

---

* **2:9:** 1Ti 6:1   * **2:9:** 'Nê takatu ba êmô alañsi vibiñ' ma hathak abô Inglis ma 'slave'. Nôngô Epesus 6:5.   * **2:12:** 1Jon 2:16

* **2:14:** Kis 19:5; Lo 7:6; Ese 37:23; Gal 1:4; 1Pi 2:9

havôkwiñ alalô ek nambitak yanida anêñ avômalô takatu ba êk lêlê ek nandum ku mavi.

¹⁵*Ba intu onja abô takêntêk anêñ ôdôn sa êndên avômalô êvhaviñ. Lôk oson i lokwan ek nesopa ma avômalô leñjôndôn kôtôn ma osan i. Onan abô takên esak Wapômbên anêñ lôklokwan. Ma miñ otak anyôla atu ba hoyabin i ek enan nena anêm abô ma nôm oyan ami.

3

Nundum malêla takatu ba mavi

¹*Nuñgwik avômalô iniñ auk liñ esak lonbô ek nedovak gavman lôk iniñ nê bênbên ba nesopa iniñ abô. Lôk nêpôpêk i ek nindum ku mavi lomaloma.

²Ma miñ nenan abô kambom esak anyô vi lôk miñ nêkôki ami. Mi, netauviñ i dedaun ba nêmo yôhônka imbiñ avômalô sapên.

³*Ek malê nena sêbôk ma alalô thônôthôn hatôm thêlô. Alalô leñjôndôn kôtôn lôk êvhaviñ abôyan ba atak Wapômbên anêñ lonjôndê ma amô thethanak lôk alak lomaloma vibiñ. Ma amô lôk leñjandan ba awa auk kambom hathak anyô vi. Alalô apôlik ek i ma thêlô êpôlik ek alalô.

⁴Ma donjom lêk ma Wapômbên, ôpatu ba hêv alalô bulubiñ, hik anêñ kobom mavi lôk anêñ lahaviñ thô hadên alalô.

⁵*Yani hêv alalô bulubiñ hathak yanida anêñ lahiki. Ma miñ hathak alalôaniñ ku thêthôn ami. Mi, havôkwiñ alalôaniñ kambom ma hadum ba

---

* **2:15:** 1Ti 4:12   * **3:1:** Lom 13:1-7; 1Pi 2:13-14   * **3:3:** 1Ko 6:9-11; Ep 2:1-2; 5:8   * **3:5:** 2Ti 1:9; Hib 10:22

alalô abitak lukmuk hathak Lovak Mathen̄ ba hêv lôkmala lukmuk hadêñ alalô.

⁶*Hathak ôpatu ba hêv alalô bulubiñ, Yisu Kilisi, ma Wapômbên̄ hangasô anêñ Lovak Mathen̄ bên̄ anôñ hayô hamô alalô.

⁷Yani habi anêñ wapôm sam ba halam alalô nena avômalô thêthôn̄. Ba intu alalô awa athên̄ ek naja lôkmala atu ba tem namô êtôm wak nômbên̄ intu sapên̄. Ma lêk aêv maleñiñ ek nôm êñ.

⁸Abô takên̄ ma avanôn̄ biñ. Ba intu yalen̄haviñ ombatho i loñ lôklokwan̄ ek nesopa abô takên̄ sapên̄ ek vi atu ba bôk êvhaviñ Wapômbên̄ yôv ma neyabiñ i ek nindum ku mavi thêthô. Abô takên̄ ma mavi anôn̄ ba tem nêv avômalô lôkthô sa.

⁹*Nômô daim ek auk molo takatu ba avômalô êkôki hathak lôk ekatuñ Israēl iniñ limi bôbô iniñ athên̄ ma abô lôkthango ma ethan̄ i hathak Mose anêñ balabuñ. Nôm takên̄ ma nôm oyan̄ ba miñ hatôm nêv anyôla sa ami.

¹⁰*Anyôla havak avômalô vose hi lodôn̄lodôn̄ ma onan̄ bôlôn̄ ju êndên̄ ôpên̄ nena etak auk êñ. Ma mi ma otak yani ba nu.

¹¹Alalô ayala nena avômalô anêñ aên̄ iniñ auk ma lokban̄ ba idum kambom thêthô. Ba intu iniñ bôk lo loñ takên̄ da hik thêlô thô nena nêv idum kambom.

Abô anêñ dan̄

¹²*Tem yanêv Altema mena Tikikus la ba êsôk, êñ ma o lôklokwan̄ ek nu Nikopolis ek ôpôm ya.

---

* **3:6:** Ap 2:17-18   * **3:9:** 2Ti 2:14,16   * **3:10:** Mat 18:15-17

* **3:12:** Ep 6:21-22; Kol 4:7-8

Yenaŋ auk nena tem yana yamô Nikopolis êndêŋ waklavôŋ beleş simbak.

¹³ *Sena, anyô lôkauk hathak abô majaŋ, lo Apolo etak môlô ba i buyaŋ, ma noyabiŋ i esak nômkama takatu ba thai mi ek nêŋm thai sa.

¹⁴ *Ôndôŋ alaianiŋ avômalô ek nindum ku mavi ni thêthô lôk nêŋnêŋm avômalô vi atu ba êv yak hathak nômkama sa ek iniŋ êvhaviŋ injik anôŋ.

¹⁵ Avômalô takatu ba êmô haviŋ ya êv iniŋ leŋiŋmavi hadêŋ o. Ma nêŋm yenaŋ aêŋ êndêŋ nê êvhaviŋ takatu ba leŋiŋhaviŋ yêlô.

Wapômbêŋ anêŋ wapôm êmô imbiŋ môlô lôkthô.

---

* **3:13:** Ap 18:24; 1Ko 3:5-6   * **3:14:** Ep 4:28

Wapômbêŋ Anêŋ Abô Mathen
The New Testament in the Malei-Hote Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Maei-Hote long Niugini
copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc. and The Malê people

Language: Hotê-Malê (Malei-Hote)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: The Malê people

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

c8e90bc3-6cab-57b1-9a48-04f5f30fe59a